

Landsbygdsnätverkets Aktivitetsplan 2017–2018

Fastställd av styrgruppen den 10 mars 2017
Reviderad av styrgruppen den 8 februari 2018

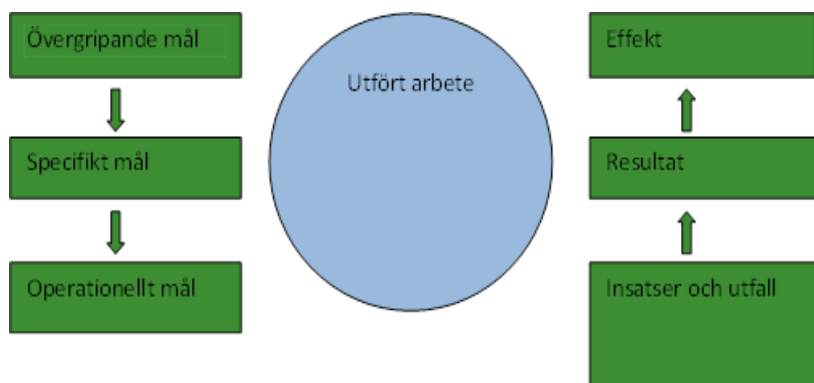
I Landsbygdsnätverket utbyts erfarenheter, information sprids, kontakter knyts, samarbeten uppstår, lärande exempel analyseras och sprids och metoder utvecklas och sprids.

De organisationer och myndigheter som finns i nätverket blir mer kunniga och handlingskraftiga. Därmed kan de underlätta för sina medlemmar och målgrupper att skapa god landsbygdsutveckling.

Utgångspunkter för styrgruppens prioriteringar 2017-2018

Landsbygdsnätverkets verksamhet ska bidra till de övergripande målen som alla nationella landsbygdsnätverk i EU ska arbeta för. Dessa mål anges i rådförordningen för landsbygdsprogrammen. Det är en av utgångspunkterna för nätverkets styrgrupp vid dess verksamhetsplanering. En annan viktig utgångspunkt är medlemmarnas behov av nätverksaktiviteter för att skapa de mervärden som de eftersträvar genom sitt deltagande i nätverket.

Det är viktigt att vi kontinuerligt följer insatser och utfall samt resultat av Landsbygdsnätverkets arbete, för vår egen skull så vi arbetar med rätt saker men även för att utåt visa på att de pengar som läggs på Landsbygdsnätverket ger goda effekter. Kommissionen har i sina riktlinjer angett att effekterna av landsbygdsnätverkens verksamhet ska utvärderas. Utvärderingsfrågan som ska besvaras är i vilken utsträckning Landsbygdsnätverkets aktiviteter bidragit till de övergripande målen. Utvärderingen ska utföras av oberoende utvärderare och uppdraget upphandlas av Utvärderingssektariatet på Jordbruksverket. För att möjliggöra en utvärdering av effekter vill kommissionen att alla nätverk har en tydlig logisk målkedja som tydliggör kopplingen mellan insatser och utfall, resultat och effekt (figur 1).

Figur 1- Logisk målkedja som Landsbygdsnätverket ska arbeta utifrån.

I aktivitetsplanen beskrivs de specifika målen för Landsbygdsnätverket, samt varför dessa är prioriterade för att de övergripande målen ska nås. Därtill beskrivs hur resultaten av genomförda insatser ska följas upp. Landsbygdsnätverkets kansli ansvarar på uppdrag av styrgruppen för uppföljningen av de specifika målen.

De operationella målen för de aktiviteter som krävs för att de specifika målen ska nås presenteras inte i aktivitetsplanen. I de fall tematiska arbetsgrupper utför aktiviteterna anges de operationella målen i de arbetsplaner som arbetsgrupperna utarbetar och som fastställs av styrgruppen. I dessa fall ansvarar också arbetsgrupperna för att följa upp de operationella målen. I de fall Landsbygdsnätverkets kansli utför aktiviteterna ansvarar kansliet för att sätta mål och följa upp dessa. Uppföljningarna av de operationella målen rapporteras till styrgruppen.

Budget

Landsbygdsnätverket har en total budget på 20,8 miljoner kronor för 2017 och 2018, varav 19 miljoner TA-medel från landsbygdsprogrammet och 1,8 miljoner TA-medel från havs- och fiskerifonden. 5 miljoner kronor går till drift och styrgrupp medan övriga medel kan användas för att genomföra aktivitetsplanen. Därtill kommer projektmedel för genomförande av aktiviteter kopplade till fiske och vattenbruk, i storleksordningen 3,6 miljoner kronor.

Övergripande mål

Landsbygdsnätverket verksamhet ska enligt rådsförordningen för landsbygdsprogrammet leda till att:

- Öka intressenters delaktighet i landsbygdsutveckling inklusive fiskeri och vattenbruk samt lokalt ledd utveckling
- Öka kvaliteten i genomförandet av landsbygdsprogrammet, havs- och fiskeriprogrammet samt programmet för lokalt ledd utveckling med finansiering från socialfonden och regionalfonden
- Allmänhet och potentiella stödmottagare ska informeras om programmens möjligheter
- Innovationer ska ha främjas

Landsbygdsnätverket ska även bidra till målen för programmen.

Principer för Landsbygdsnätverkets arbete

Landsbygdsnätverket har en styrgrupp som styr, samordnar och följer upp nätverkets verksamhet. Landsbygdsnätverket har även ett kansli som koordinerar att verksamheten verkställs. Merparten av verksamheten genomförs av de tematiska arbetsgrupper, delnätverk och andra grupperingar inom nätverket. Andra delar av verksamheten genomförs av kansliet. De tematiska arbetsgrupperna leds av en ordförande som utses av styrgruppen och sätts samman med representanter från nätverksmedlemmar som är berörda av de inriktningar respektive grupp ska arbeta med. Det är gruppernas ordförande tillsammans med kansliet som sätter samman de tematiska grupperna.

Styrgruppen har fastställt att all verksamhet som bedrivs inom Landsbygdsnätverket ska:

- vara inkluderande, dvs. den ska underlätta för alla, oavsett kön, ålder eller etnicitet att kunna delta landsbygdsutvecklingen.
- vara miljömässigt hållbar.
- bidra till att förbättra attityder och värderingar för en god balans mellan land och stad.
- ta hänsyn till och driva de möjligheter som digitalisering innebär.

Styrgruppen har vidare fastställt att:

- Landsbygdsnätverkets medlemsorganisationer är den huvudsakliga målgruppen för det arbete som utförs av nätverket.
- Erfarenhetsutbyte, insamlande och spridning av goda exempel och internationellt samarbete är viktiga verktyg för måluppfyllelse.
- Verksamheten ska bedrivas i samråd med och till gagn för dem som är verksamma på lokal och regional nivå. Det innebär att det i alla arbetsgrupper finns representanter från länsstyrelser och leadergrupper samt att vissa nätverksaktiviteter bidrar till att även regionala aktörer möts.
- Den kunskap som samlas och utvecklas i Landsbygdsnätverket ges en bred spridning i de organisationer och myndigheter som är medlemmar i nätverket och ligga till grund för ett såväl individbaserat som organisationsbaserat lärande. Den kunskap som samlas ges också en sådan spridning att det kan utgöra ett underlag för landsbygds politikens utformning.
- Kommunikation är ett centralt verktyg för nätverksarbetet. I den bilagda kommunikationsplanen för 2017–2018 beskrivs vilka i nätverket som kommunicerar och vad som kommuniceras samt vilka kommunikationskanaler som används.

Uppföljning av specifika mål

I anslutning till varje specifikt mål anges hur det ska följas upp. Eftersom medlemmarna är primär målgrupp kommer det att ske genom frågor i en medlemsenkät. I medlemsenkäten kommer frågorna vid behov att kompletteras med beskrivande texter. Möjlighet ska finnas att kommentera och ge frisvar. De tematiska arbetsgrupperna kan också föreslå uppföljningsfrågor rörande sina operationella mål till medlemsenkäten och även andra områden kan följas upp.

Specifika mål 2017–2018

En sammanställning av hur de specifika målen kopplar till de övergripande målen för Landsbygdsnätverket samt prioriteringarna i programmen återfinns i figur 2 och tabell 1 (sist i dokumentet).

1. Medlemsorganisationerna har utbytt erfarenheter nationellt och internationellt

Beskrivning av behov

Erfarenhetsutbyte är en av Landsbygdsnätverkets kärnverksamheter och ett viktigt verktyg för att öka intressenternas delaktighet i landsbygdsutveckling samt förbättra genomförandet av programmen. Att främja kunskapsöverföring är ett prioriterat område i landsbygdsprogrammet. Även inom havs- och fiskeriprogrammet är erfarenhetsutbyte en viktig förutsättning för att kunna främja ett miljömässigt hållbart, resurseffektivt, innovativt, konkurrenskraftigt och kunskapsbaserat fiske och vattenbruk. Nationellt och internationellt erfarenhetsutbyte är också relevant för det operativa programmet för lokalt ledd utveckling med stöd från Regionala utvecklingsfonden och Socialfonden 2014-2020, bland annat rörande flerfondslösningen.

Landsbygdsnätverket är särskilt lämpat att arbeta med erfarenhetsutbyte eftersom det samlar många viktiga aktörer och även kan utgöra en neutral mötesplats där aktörer med olika perspektiv kan lära av varandra.

Utvärderingen av Landsbygdsnätverkets verksamhet under föregående programperiod visar att det finns behov av särskilda temaövergripande nätverksaktiviteter. Det behövs bland annat fler fysiska träffar för kontaktskapande, erfarenhetsutbyte och dialog. Enligt rådsförordningen ska nationella landsbygdsnätverk aktivt medverka i det internationella erfarenhetsutbytet och samarbetet.

Aktiviteter under 2017–2018

Landsbygdsnätverket kommer att:

- delta i träffar som anordnas av det europeiska landsbygdsnätverket och eventuella relevanta europeiska tematiska grupper.
- delta vid träffar med kanslipersonal från landsbygdsnätverken i länderna runt Östersjön för att utbyta erfarenheter och informera varandra om nätverksaktiviteter och genomförandet av landsbygdsprogrammen.
- delta vid aktiviteter som anordnas av Farnet, som är ett nätverk av organisationer som tillämpar lokalt ledd utveckling inom ramen för havs- och fiskerifonden.
- se över möjligheterna att anordna en gemensam träff mellan styrgruppen för det svenska landsbygdsnätverket och styrgruppen för något annat landsbygdsnätverk, motsvarande det som under 2016 anordnades för det svenska och det finska landsbygdsnätverkets styrgrupper.
- anordna årliga nätverksträffar på aktuella teman med utrymme för kontaktskapande, erfarenhetsutbyte och dialog.
- samverka med forskningen, genom att forskare som involveras i olika aktiviteter ersätts ur budgeterat anslag.
- anordna en gemensam träff för erfarenhetsutbyte mellan alla tematiska arbetsgrupper och delnätverk samt ge ut kvartalsbrev där slutsatser/resultat av grupperingarnas arbete redovisas.

Uppföljning av resultat

Resultatet följs upp i en enkät till Landsbygdsnätverkets medlemmar genom frågan ”har Landsbygdsnätverket bidragit till att din organisation utbytt erfarenheter nationellt och internationellt”

2. Medlemsorganisationernas förmåga att få fler unga engagerade har ökat

Beskrivning av behov

Ungas delaktighet i landsbygdsutveckling är särskilt viktig och om fler unga involveras kan även kvaliteten i genomförandet av programmen öka. Det finns ett stort behov att få in fler unga i de gröna och blåa näringarna och på olika sätt skapa intresse för branschen. En grundförutsättning är givetvis att det finns en lönsamhet i företagandet på landsbygden. För de gröna näringarna behövs mer kunskap om hur man kan göra olika ägarskiften och finna lämpliga finansieringsformer samt inspirerande exempel och vägledning, för att fler unga ska välja att driva företag på landsbygden. För yrkesfisket, och särskilt inom kustfisket, är det viktigt att engagera fler unga. Det krävs att det skapas förutsättningar för ett hållbart och lönsamt fiske till exempel genom diversifiering, förädling, lokal försäljning och turism. Vattenbruket utvecklas snabbt i Sverige och det finns goda möjligheter för unga entreprenörer att etablera sig inom branschen.

Därtill behöver fler unga involveras i landsbygdenas utveckling. Flera av Landsbygdsnätverkets medlemsorganisationer står inför utmaningen att generationsbredda sig. Samtidigt är många unga landsbygdsbor intresserade av att hitta kanaler och nätverk för sina engagemang. En matchning mellan organisation och ung individ kan öka andelen unga som engagerar sig i landsbygdsutveckling.

Landsbygdsnätverket utgör en unik samling av organisationer som jobbar för landsbygdenas utveckling generellt och utveckling inom de gröna och blåa näringarna specifikt. Flera medlemsorganisationer delar behovet av att rekrytera fler unga till sina organisationer. Det finns få forum som är bättre lämpade för ett gemensamt krafttag av en generationsbreddning av landsbygdenas föreningsliv samt inom gröna och blåa näringar.

Aktiviteter under 2017–2018

Landsbygdsnätverket kommer att:

- ha en tematisk arbetsgrupp som arbetar med unga i landsbygdsutveckling, med särskilt ansvar för att öka kunskapen hos styrelser och valberedningar om hur de kan inkludera unga samt att öka ungas kunskaper om och intresse för landsbygdsutveckling.
- ha en tematisk arbetsgrupp som arbetar med gröna näringar med ett särskilt ansvar för att genomföra aktiviteter i syfte att få fler unga att engagera sig i de gröna näringarna.
- ha en tematisk grupp för fiske och vattenbruk med ett särskilt ansvar för att främja de ungas möjligheter att arbeta inom fiske och vattenbruk.
- anpassa verksamheten så den ska vara inkluderande och underlätta för alla, oavsett ålder, att kunna delta. Tematiska arbetsgrupper och delnätverk redovisar hur detta sker.

Uppföljning av resultat

Resultatet följs upp genom en enkät till Landsbygdsnätverkets medlemmar genom frågan ”har Landsbygdsnätverket bidragit till att din organisations förmåga att få fler unga engagerade har ökat”.

3. Medlemsorganisationernas förmåga att stödja utvecklingen av nya affärsmöjligheter på landsbygden har ökat

Beskrivning av behov

I så väl landsbygdsprogrammet som havs- och fiskeriprogrammet är konkurrenskraft prioriterat. Att skapa nya affärsmöjligheter är ett sätt att öka landsbygdens konkurrenskraft och kan därtill bidra till diversifiering som kan öka intresset för landsbygden hos nya grupper. Därmed bidrar satsningar på nya affärsmöjligheter både till att förbättra kvaliteten i genomförandet av programmen och öka delaktigheten i landsbygdenas utveckling.

I Sverige finns många som har sin bakgrund i andra länder med andra matkulturer. En del av de livsmedel denna grupp konsumerar produceras inte alls i Sverige, eller i liten utsträckning i förhållande till efterfrågan. Inom fiskerinäringen kan nya produkter, exempelvis i form av underutnyttjade marina resurser, ge nya marknader och innebära möjligheter för fler företag, både befintliga och nyetablerade.

Det finns också behov av inspiration och goda exempel på diversifierad verksamhet inom gröna och blåa näringar. I den omställning som sker inom de gröna, blå och andra näringar på landsbygden friläggs både materiella och personliga resurser vars potential kan utnyttjas till nya verksamheter. Naturturism är en växande bransch.

Digitaliseringen ger nya möjligheter för landsbygden. Med finansiering från landsbygdsprogrammet har exempelvis stora satsningar gjorts på bredbandsutbyggnad. För att resultatet ska bli det önskade krävs dock ökad kunskap i att använda tekniken så att vi drar nytta av digitaliseringen.

För att hitta och nyttja nya affärsmöjligheter krävs samverkan mellan olika aktörer.

Landsbygdsnätverket samlar många viktiga aktörer och kan därmed utgöra en neutral mötesplats där aktörer med olika perspektiv kan lära av varandra.

Aktiviteter under 2017–2018

Landsbygdsnätverket kommer att:

- ha en tematisk arbetsgrupp som arbetar med naturturism under 2017 och våren 2018, med särskilt ansvar för att öka kunskapen om de möjligheter naturturism innebär för landsbygden.
- En mindre grupp med berörda aktörer tar under hösten 2018 fram rekommendationer till kommuner och andra offentliga aktörer om hur de kan bedriva friluftsinnsatser som gynnar och inte missgynnar naturturismföretagarnas konkurrenskraft. Gruppen ska också stimulera till att några kommuner prövar rekommendationerna i pilotsyfte.
- öka kunskapen om produktion av nya livsmedel samt att sprida kunskap om hur lokalt ledd utveckling kan bidra till att stärka konkurrenskraften för de gröna näringarna genom nya affärsmöjligheter. Den tematiska arbetsgruppen för gröna näringar har särskilt ansvar för sådana aktiviteter.
- stärka hållbar konkurrenskraft genom kompetensutveckling av aktörer inom fiskerinäringen rörande nya affärsmöjligheter. Den tematiska gruppen för fiske och vattenbruk har ett särskilt ansvar för detta.
- öka användningen av teknik som digitaliseringen gett. Detta gäller alla, tematiska arbetsgrupper, delnätverk, Landsbygdsnätverkets kansli och styrgrupp.
- öka medlemsorganisationernas kunskap om möjligheterna med digitalisering. Landsbygdsnätverkets kansli genomför en särskilt satsning för detta.

Uppföljning av resultat

Resultatet följs upp genom en enkät till Landsbygdsnätverkets medlemmar genom frågan ”har Landsbygdsnätverket bidragit till att din organisations förmåga att stödja utvecklingen av nya affärsmöjligheter på landsbygden har ökat”.

4. Medlemsorganisationernas kunskap om ekosystemtjänster, med särskilt fokus på miljö och klimat, har ökat.

Beskrivning av behov

De gröna och blåa näringarna producerar inte bara livsmedel och andra varor till konsumenter utan också andra ekosystemtjänster. Genom att beslutsfattarnas och konsumenternas kunskap om ekosystemtjänster ökar kan även förståelsen för produktionen – och på sikt betalningsviljan för produkterna – öka. Därmed kan en ökad kunskap bidra till en ökad konkurrenskraft som ingår i prioriteringarna för såväl landsbygdsprogrammet som havs- och fiskeriprogrammet.

En ökad kunskap om ekosystemtjänster hos producenterna kan också leda till ett ökat intresse för att utföra åtgärder för att förbättra hållbarheten i produktionen. Arbetet kan därmed bidra till landsbygdsprogrammets prioritering rörande återställande, bevarande och främjande av ekosystem som är beroende av jord- och skogsbruk. Klimatfrågan lyfts särskilt i en prioritering och landsbygdsprogrammet ska främja resurseffektivitet och stödja övergången till en koldioxidsnål och klimattålig ekonomi inom jordbruket. Arbetet kan vidare bidra till prioriteringarna i havs- och fiskeriprogrammet rörande främjande av ett miljömässigt hållbart, resurseffektivt och kunskapsbaserat fiske och vattenbruk.

Spridning av kunskap om ekosystemtjänster kan därmed bidra till en ökad kvalitet i genomförandet av programmen men också ökad delaktighet i landsbygdernas utveckling.

Landsbygdsnätverket samlar aktörer som har kunskap om så väl produktion som konsumtion samt såväl konkurrenskraft som miljö. Landsbygdsnätverket är därmed väl lämpat att sprida kunskap om ekosystemtjänster, med särskilt fokus på miljö och klimat.

Aktiviteter under 2017–2018

Landsbygdsnätverket kommer att:

- sprida kunskap om gröna näringars ekosystemtjänster till politiker, beslutsfattare och producenter. Den tematiska arbetsgruppen gröna näringar har ett särskilt ansvar för detta.
- sprida kunskap om matkvalitet och hållbar produktion och konsumtion av livsmedel till aktörer inom offentlig mat genom projektet MAT-tanken. För detta ansöks projektmedel från landsbygdsprogrammet. Ansvar för detta har den tematiska arbetsgruppen gröna näringar
- stödja hållbara förvaltningsmodeller och förmedla kunskap om mindre miljöbelastande system och verktyg. Tematiska gruppen för fiske och vattenbruk har särskilt ansvar för detta.

Uppföljning av resultat

Resultatet följs upp genom en enkät till Landsbygdsnätverkets medlemmar genom frågan ”har Landsbygdsnätverket bidragit till att din organisations kunskap om ekosystemtjänster, med särskilt fokus på klimat och miljö, har ökat?”.

5. Medlemsorganisationernas förmåga att involvera nyanlända och asylsökande i landsbygdsutveckling har ökat

Beskrivning av behov

Nyanlända och asylsökande är särskilt viktiga att få engagerade i landsbygdernas utveckling. I landsbygdsprogrammet finns det en särskild prioritering om social inkludering. Därtill behövs mer arbetskraft och fler boende på många landsbygder och där kan utrikesfödda ge ett välkommet tillskott och bidra till utvecklingen. Utrikesfödda kan också bidra med nya perspektiv som i sin tur kan leda till nytänk och innovation. En ökad förmåga att involvera nyanlända och asylsökanden kan därmed också leda till en ökad kvalitet i genomförandet av programmen.

På den svenska landsbygden finns redan många personer med utländsk bakgrund – vissa befinner sig i asylprocessen andra har fått beslut om uppehållstillstånd. Även i städerna finns det personer med utländsk bakgrund som kan tänka sig att etablera sig på landsbygden. Fler utrikesfödda behöver också större kunskap om landsbygden och dess möjligheter för att kunna göra relevanta val när det gäller utbildning, arbete och bostadsort.

Inom Landsbygdsnätverket samlas aktörer som på olika sätt får erfarenheter från asylsökandes situation och av hur integration och etablering av nyanlända sker på landsbygden. Att flera organisationer/myndigheter deltar innebär att olika aspekter och perspektiv belyses och i samverkan kommer olika inriktningar på integrationsarbetet på landsbygden tas till vara.

Aktiviteter under 2017–2018

Landsbygdsnätverket kommer att:

- öka medlemsorganisationernas delaktighet i integrationsarbetet samt identifiera och föreslå lösningar på hinder för integration på landsbygden. Den tematiska arbetsgruppen integration har särskilt ansvar för detta.
- ha verksamhet som är inkluderande och underlätta för alla, oavsett etnicitet, att kunna delta. Tematiska arbetsgrupper och nätverk redovisar hur det arbetet skett.

Uppföljning av resultat

Resultatet följs upp genom en enkät till Landsbygdsnätverkets medlemmar genom frågan ”har Landsbygdsnätverket bidragit till att din organisations förmåga att involvera nyanlända och asylsökande i landsbygdsutveckling har ökat?”.

6. Medlemsorganisationernas kunskap om de förbättringar som behövs för att programmets mål ska nås har ökat

Beskrivning av behov

I syfte att förbättra programmen görs uppföljningar och utvärderingar. Resultaten av dessa behöver spridas för att de ska ge en ökad kvalitet i genomförandet av programmen. Landsbygdsnätverkets medlemmar är en viktig målgrupp och de kan i sin tur sprida kunskapen inom sina kontaktnät. En gemensam plan för kommunikation har tagits fram med utvärderingssekreteriet.

En särskilt viktig målgrupp som Landsbygdsnätverket behöver arbeta med är landsbygdsutvecklare. Landsbygdsnätverket har tidigare tagit initiativ till att anordna träffar och en sluten facebook-grupp för offentliga landsbygdsutvecklare på kommuner, regioner och länsstyrelser. Landsbygdsnätverket har gjort en kartläggning om behovet av nätverk för landsbygdsutvecklare i privata och ideella organisationer. De svarande ansåg sig ha ett behov av ett landsbygdsutvecklarnätverk och drygt 60 % menar att digitalt utbyte skulle fungera (även om något fler önskar fysiska möten).

Aktiviteter 2017–2018

Landsbygdsnätverket kommer att:

- genom våra egna kommunikationsplattformar och genom våra medlemmars plattformar sprida de resultat som tas fram av utvärderingssekreteriet. Huvudansvaret för denna uppgift ligger på Landsbygdsnätverkets kansli.
- landsbygdsutvecklare i privata och ideella organisationer erbjuder erfarenhetsutbyte och kunskapsutveckling genom våra befintliga kommunikationsplattformar. Vi informerar också om möjlighet till erfarenhetsutbyte och information genom våra medlemmars olika kommunikationsplattformar
- anordna vid behov särskilda aktiviteter för att sprida kunskap om stöd och ersättningar för vilka intresset är lågt. För denna aktivitet är Landsbygdsnätverkets kansli huvudansvarigt.

Uppföljning av resultat

Resultatet följs upp genom en enkät till Landsbygdsnätverkets medlemmar genom frågan ”har Landsbygdsnätverket bidragit till att din organisations kunskap om de förbättringar som behövs för att programmets mål ska nås har ökat”.

7. En kontaktpunkt för Leader har skapats och medlemsorganisationernas kunskap om och engagemang för leadermetoden har ökat

Beskrivning av behov

Enligt rådsförordningen ska nationella landsbygdsnätverk anordna aktiviteter som rör tillhandahållande av kompetensutveckling och nätverksverksamhet för LAG och i synnerhet tekniskt stöd för interregionalt och transnationellt samarbete, underlättande av samarbete mellan LAG och sökande efter parter för samarbete. I havs- och fiskeriprogrammet finns en prioritering som handlar om att öka sysselsättningen och den lokala sammanhållningen genom lokalt ledd utveckling. Leader som metod kan dock bidra till alla prioriteringar i så väl landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet som programmet för lokalt ledd utveckling med stöd från regionalfonden och Socialfonden 2014–2020, och Landsbygdsnätverkets arbete med Leader kan således öka kvaliteten i genomförandet av programmen.

Landsbygdsnätverket ska också sprida kunskap till LAG om servicelösningar och de möjligheter att stödja dem som finns inom landsbygdsprogrammet. Tillväxtverket, som fått i uppdrag av regeringen att främja tillgång till god service i hela landet, har konstaterat att det finns ett behov av att utveckla samordnade servicelösningar runt om i landet. LAG behöver uppmuntras och stärka sin förmåga att underlätta för lokala aktörer att utveckla servicelösningar.

Därtill behöver kunskap om mervärdet med leadermetoden spridas till andra medlemmar i Landsbygdsnätverket och utanför nätverket. Det finns behov av att stimulera till att metoden kommer till en vidare användning och att fler aktörer ser det lokala leaderarbetet som ett möjligt verktyg och därigenom öka organisationers och myndigheters engagemang och delaktighet i lokalt ledd utveckling specifikt och landsbygdsutveckling generellt.

Aktiviteter 2017–2018

Landsbygdsnätverket kommer att:

- tillhandahålla nätverksverksamhet för LAG och andra medlemsorganisationer i frågor som rör lokalt ledd utveckling med leadermetoden. Framför allt ska interregionalt och transnationellt samarbete främjas och fondsamordning stärkas. Landsbygdsnätverkets kansli är huvudansvarigt för detta.
- vidareförmedla kunskap om stödmöjligheter till servicelösningar särskilt mot leaderområden eller motsvarande för områden som inte omfattas av Leader. Den tematiska arbetsgruppen service i landsbygden har huvudansvar för detta.

Uppföljning av resultat

Resultaten följs upp genom en enkät till Landsbygdsnätverkets medlemmar. Till LAG ställs frågan ”har Landsbygdsnätverket skapat en kontaktpunkt för Leader” och till övriga medlemmar ställs frågan ”har Landsbygdsnätverket bidragit till att din organisations kunskap om och engagemang för leadermetoden har ökat”.

8. Information om programmens möjligheter har spritts till medlemsorganisationerna, allmänhet och potentiella stödmottagare

Beskrivning av behov

Spridning av information om programmens möjligheter och lärande exempel är en av Landsbygdsnätverkets kärnverksamheter. Det behövs för att de satsningar som fått stöd ska kunna inspirera andra och kan bidra till alla prioriteringar i programmen. Det kan också öka delaktigheten och förbättra kvaliteten i genomförandet av programmen.

Landsbygdsnätverket sprider främst information till stödsökande om programmens möjligheter via sina medlemmar. Dock har vissa kommunikationsinsatser en bredare målgrupp.

I en enkät som skickades ut till Landsbygdsnätverkets medlemmar i november 2016 fanns frågor om huruvida Landsbygdsnätverket kommunicerade via rätt kanaler och om rätt saker. Olika enkäter skickades till LAG och övriga medlemsorganisationer. Båda grupperna använder de digitala nyhetsbrev mest, tätt följt av webbplatsen och Facebook. Podcasten Landet används också av många, medan kännedomen om Twitter, YouTube och Instagram är låg.

99 % av svarande LAG-representanter anser att Landsbygdsnätverket informerar om rätt saker men att informationen ibland upplevs som ensidigt positiv och man efterfrågar mer kring Leader, hur det fungerar och om resultat från övriga Europa. Av övriga svarande medlemsorganisationer anser 72 % att Landsbygdsnätverket informerar om rätt saker. Positiva kommentarer handlade om att Landsbygdsnätverket uppfattas som modernt med en bra spridning av kanaler att hämta information ifrån. Negativa kommentarer handlade om att nyheterna möjligen är ensidigt positiva och en önskan om att kunna få utbudet bättre uppdelat efter målgrupper.

Aktiviteter 2017–2018

Landsbygdsnätverket kommer att:

- sprida kunskap om möjligheterna med programmen och lärande exempel, med särskilda kommunikationsinsatser rörande möjligheterna med digitalisering samt attityder och värderingar för en god balans mellan land och stad. Landsbygdsnätverkets kansli har huvudansvar för detta
- utse ullbagg till goda exempel i samband med en landsbygds gala. Landsbygdsnätverkets kansli samordnar ullbaggeprocessen som genomförs inom hela nätverket.
- publicera 20 avsnitt av podcasten Landet och åtta nyhetsbrev under 2017 för att sedan avveckla det under 2018 till förmån för Landet lär. Landsbygdsnätverkets kansli har huvudansvaret för genomförande av dessa aktiviteter.
- under 2018 lansera och genomföra webinarier serien Landet lär som framför allt ska vara ett verktyg för nätverkets arbetsgrupper och delnätverk att sprida kunskaper som samlas och utvecklas i Landsbygdsnätverkets olika grupperingar. Landsbygdsnätverkets kansli har ansvar för att i samarbete med de olika grupperna genomföra Landet lär webinarier.

Uppföljning av resultat

Resultatet följs upp genom en enkät till Landsbygdsnätverkets medlemmar genom frågorna ”kommunicerar Landsbygdsnätverket genom rätt kanaler” och ”kommunicerar Landsbygdsnätverket om rätt saker”.

9. Medlemsorganisationerna anser att Landsbygdsnätverket bidragit till samarbete kring innovationer för att stärka landsbygdernas utveckling, många innovationsprojekt inom EU-satsningen EIP-Agri, ett aktivt innovationsnätverk såväl nationellt som internationellt och många innovativa idéer i olika landsbygdsutvecklingsinitiativ.

Beskrivning av behov

I det svenska landsbygdsprogrammet beskrivs vikten av samarbete kring innovationer för att stärka landsbygdernas utveckling. Där nämns insatser som görs inom EIP-Agri, riktat till jordbruk, trädgårds- och rennäring, men också vikten av samarbete och innovation för att stärka övrigt näringsliv och bygder.

Landsbygdsnätverket ansvarar för informationsinsatser och support för sökande liksom för kontaktskapande och resultatspridning inom EIP-Agri. Inom Landsbygdsnätverket har därför ett brett innovationsnätverk byggts för dessa sektorer. Dess syfte är att knyta samman företagare, rådgivare, forskare, organisationer med flera som är intresserade av att engagera sig i en innovationsgrupp eller på annat sätt delta i eller ta del av aktiviteter inom EIP-Agri. Detta för utbyte av ny kunskap och nya erfarenheter - såväl nationellt som internationellt. Knutna till Landsbygdsnätverket finns innovationssupporten som hjälper den som vill söka innovationsstöd med ämneskunskap och kontakter.

Innovation är ett av de verktyg som går på tvärs över fonderna. I partnerskapsöverenskommelsen framgår att man har stora förhoppningar om förbättrade innovationssystem som inkluderar forskning, rådgivning, företagare i alla sektorer och att: ”i dag skapas innovationer löpande i små och medelstora företag i form av nya eller förbättrade tjänster, varor och organisationssätt. Andra exempel är också nya kombinationer av varor, tjänster och system för smarta transportlösningar och hållbar stadsutveckling. Innovationer skapas ofta genom lärandeprocesser där en mängd aktörer är inblandade på olika sätt. Den kedja som leder fram till innovation är sällan rak utan genomsyras av en mängd överlappande återkopplingslänkar.”

Landsbygdsnätverket behöver öka sina insatser för att medverka till innovativa initiativ kommer till stånd även utanför EIP-Agri, till exempel inom de program som handläggs av länsstyrelserna. Exempelvis har Tillväxtverket efterlyst en ökad innovativitet i landsbygdsprogrammets serviceåtgärd. Likaså bör innovationsgraden inom Leaders samtliga program kunna öka.

Landsbygdsnätverket har genom alla sina medlemmar möjligheter att ordna möten mellan olika intressenter som normalt inte träffas för att ge inspiration och erfarenhetsutbyte som kan leda till innovativa idéer. Landsbygdsnätverket ska inte bara skapa egna mötesplatser, ibland är det mer effektivt att medverka med landsbygdens frågor i anslutning till aktiviteter som andra fonder genomför. Här gäller att påverka de arbetsprocesser som förbereder utlysningar såväl nationellt som regionalt.

Aktiviteter 2017–2018

Landsbygdsnätverket kommer att:

- göra ett temanummer kring innovation på landsbygd som omfattar såväl information om programmen som goda exempel (från alla program). Alternativt, eller som komplement, kan en innovationsspalt finnas i varje nyhetsbrev. Arbetet bör göras som en del i fondsamordningen och

i dialog med Jordbruksverket, Svenska ESF-rådet och Tillväxtverket. Kansliet ansvarar för detta i samarbete med innovationsnätverket.

- lyfta landsbygdsens frågor i anslutning till de olika fondernas verksamhetsplanering så att deras aktiviteter och utlysningar möjliggör fler innovativa och överskridande landsbygdsprojekt
Landsbygdsnätverkets kansli har huvudansvaret för detta men även medlemsorganisationerna och styrgrupp.
- bredda kontaktnäten inom Landsbygdsnätverket så att de som involveras i nätverkets olika tematiska områden kan få del av inspiration och kunskap från aktörer som arbetar med produkt-, process- och systeminnovation. Man måste dock respektera kravet på sekretess när det gäller innovationsidéer och -projekt. Det är först när det finns formella beslut som information om projekten och kontaktuppgifter kan offentliggöras. I detta sammanhang är innovationssupporten och delnätverket för EIP-Agri en viktig resurs men även andra aktörer utanför jordbruk, trädgård och rennäring.
- erbjuda Leaderkontor och LAG innovationscoachande utbildning.

Uppföljning av resultat

Resultatet följs upp genom statistik över inkomna ansökningar och påbörjade respektive slutförda gruppbildnings- respektive innovationsprojekt inom EIP-Agri. Dessutom görs en enkät till länsstyrelsernas och Leaderkontorens handläggare för att fånga deras syn på innovationshöjd i ansökningarna regionalt.

Resultatet följs upp genom en enkät till Landsbygdsnätverkets medlemmar genom frågorna ”har Landsbygdsnätverket bidragit till ett ökat samarbete kring innovationer för att stärka landsbygdernas utveckling”, ”har Landsbygdsnätverket bidragit till ett bra inflöde av ansökningar till EIP-Agri och övriga åtgärder samt tydligt stärkt ansökningarnas kvalitet”, ”har Landsbygdsnätverket etablerat ett välfungerande innovationsnätverk med såväl nationellt som internationellt kontaktskapande och kunskapsutbyte” samt ”har Landsbygdsnätverket medverkat till innovativa landsbygdsinitiativ inom de olika fonderna”

- 10. Beslutsfattare i olika sektorspolitiska områden ska ha fått en ökad kunskap, utifrån våra medlemmars samlade erfarenheter, om hur beslut i olika områden har en inverkan på att nå målen i landsbygdsprogrammet, havs- och fiskeriprogrammet samt LLU programmet med finansiering från regional fonden och socialfonden.**

Beskrivning av behov

Flera av Landsbygdsnätverkets grupper genomför aktiviteter som syftar till att förmedla erfarenheter och andra kunskaper till personer som ansvarar för att utforma, fatta beslut eller tillämpa beslut inom andra politikområden än de som rör landsbygdspolitiken och havs- och fiskeripolitiken. Anledningen är att de kunskaper som samlas av nätverkets medlemmar ibland leder till att medlemmarna tillsammans också kan identifiera sådant som motverkar eller försvårar möjligheterna att få ut bra effekter av de stöd som finns i landsbygdsprogrammet, havs- och fiskeriprogrammet samt LLU programmet med stöd från regional fonden och socialfonden. Dessa erfarenheter och kunskaper är viktiga underlag för beslutsfattare för att de mer systematiskt ska kunna bedöma landsbygdskonsekvenser av sina olika beslut och prioriteringar. På så vis bidrar Landsbygdsnätverkets medlemmar inom ramen för sitt samarbete i nätverket till en form av landsbygdssäkring.

I Kommissionens förberedelser av kommande programperiod har behovet av Rural Proofing, det vill säga landsbygdssäkring, belysts och de nationella landsbygdsnätverkens roll för att främja landsbygdssäkring diskuteras vid möten inom det Europeiska Landsbygdsnätverket. Ett erfarenhetsutbyte om vad Landsbygdsnätverken kan bidra med och hur detta kan ske har påbörjats genom initiativ från några av medlemsstaternas nationella landsbygdsnätverk. Det som redan görs inom svenska Landsbygdsnätverket lyfts fram som en av förebilderna.

För att bidra till att skapa gynnsamma förutsättningar för att nå målen i både innevarande programperiod och kommande programperiod behöver de olika grupperingarna i Landsbygdsnätverket på ett systematiskt, samlat och neutralt sätt kunna fortsätta att förmedla sina erfarenheter och kunskaper till de som utformar och tillämpar beslut inom olika berörda politikområden.

Aktiviteter 2018

Landsbygdsnätverket kommer att:

- utbyta erfarenheter och utveckla metoder inom det Europeiska Landsbygdsnätverket för hur landsbygdsnätverken kan bidra till landsbygdssäkring i syfte att andra politikområden ska kunna bidra med gynnsamma förutsättningar för att EU-programmets mål uppnås. Kansliet ansvarar för att samordna så att det svenska nätverket kan medverka i detta erfarenhetsutbyte.
- fortsätta att anordna träffar med riksdagspolitiker. Det görs av de arbetsgrupper som ser ett behov av sådan dialog.
- tillsammans med de nätverksansvariga handläggarna på näringsdepartementet anordna en seminariedag i regeringskansliet där grupperna i Landsbygdsnätverket kan lyfta sina slutsatser och de tjänstemän inom olika departement som är intresserade kan få del av dessa på ett samlat och lättillgängligt sätt.
- vid årets två stora nätverksträffar ordna tillfälle för dialog mellan våra medlemsorganisationer och beslutsfattare och de som tar fram underlag för politiska beslut.
- genom ett avsnitt av podden Landet belysa landsbygdssäkring.
- fortsätta att anordna studiebesök med beslutsfattare ute i verkligheten. De arbetsgrupper som ser ett sådant behov kommer att genomföra sådana studiebesök.

Uppföljning av resultat

Varje aktivitet följs upp med en enkät med frågor till medlemsorganisationerna om man upplever att man kunnat förmedla sina erfarenheter och kunskaper samt med frågor till beslutsfattare som deltagit om man upplever att man fått kunskaper som bidrar till en bättre bedömning av konsekvenser för landsbygder.